

9

69

77Δ13

Okuma kitabı

2/inci sınıf



002
 ΚΛΣ
 ΣΤ2Α
 1508

OKUMA KİTABI
2 İNCİ SINIF



ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΤΑΛΟΓΟ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ



9

69

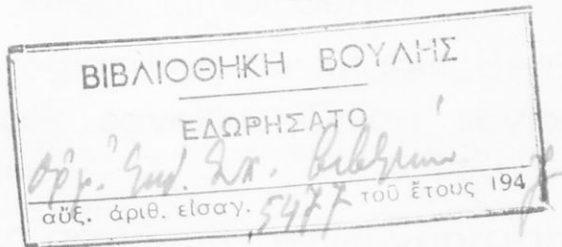
ΠΔΒ

ΧΟΥΣΕΪΝ ΙΜΑΜ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ

Σουφειμάν (Χουσεϊν Ίμωμ)

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

ΓΙΑ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ



ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1946

009
KNS
ΣΤΘΑ
1508

ΑΝΑΦΗΡΙΚΟ





1. SABAH ŞERİFLER HAYIR OLSUN ÇOCUKLAR

Siz beni daha bilmezsiniz. Ben kendimi size anlatayım: Bana, minimini çocuklarım kıraat kitabı derler.

Sizi eğlendirici bir kitabım. Ben çocukları çok severim. Onları sevindirmek isterim.

Sizin gözleriniz benim yapraklarımda, güneşin ışıkları gibi pırıl-pırıl dolaşırken öyle sevinirim ki:

Sizlerde, beni yaprak-yaparak okudukça, ağaç dallarında öten kuşlar gibi şen olun ve sevinin.

Benim, sizlere neler getirdiğimi, yavaş-yavaş anlayacaksınız,

Küçük şiirler,

Güzel oyun türküleri,

Çok seveceğiniz tavşan, avcı, çiçek, çayır, orman hikâyeleri...sonra...aydede, parlak yıldızlar, kırlangiçlar, tavuklar, horozlar, damlar üstünde uçuşan güvercinler... hep bende... bütün bunların yazılarından başka resimleri de var. Onun için siz beni çok seveceksiniz.

Beni okuyun!..

Çok beyendiğiniz hikâyeleri sakın unutmayın; akşamları annenize, kardeşlerinize de okuyun.

2. ÂLİYENİN KİTABI

Âliye alfabe kitabını okudu, bitirdi. Annesi ona ikinci kıraat kitabını aldı. Âliye çok sevindi. Anneciğim, dedi, bundan sonra yalnız kaldığım vakit hiç sıkılmam.

Kitabımı açar, içindeki resimlere bakarım, yazıları okurum.



Annesi de ona:

—Evet yavrum, bu kitab seni hem eğlendirir, hem de doğruluk ve eyilik yoluna götürür; sen de kitabının kıymetini bil, onu temiz tut, dedi.

Âliyeye annesinin söylediği sözleri, bizde size tekrar ediyoruz: kıraat kitabınızı seve - seve okuyunuz ve onu temiz tutunuz.

3. YOLUNMUŞ GÜLLER

— Anneciğim, bakınız ne güzel güller! açılmış, katmer-katmer! gonçalarıda beraber. Saksıların üstünde yalnız solmuşlarını bıraktım. Aman o dikenler ne kadar fena! iğne gibi ellerimi kanattı.

Bunları koparmamış olsaydım başkaları yolacaktı... küçük çocuk yolduğu gülleri avuc-avuç alıp annesinin önüne dökdü. Hiç birinin ne sapı, ne de bir yeşil yaprağı vardı. Kadıncağız baharın şu sevimli hediyelerini yağma edilmiş görünce fena oldu.

— Aman evladım, ne yaptın?... deye bağırdı.

Çocuk annesinden güler yüz beklerken sert ve acı sözler işidince şaşırıldı:



— Anneciğim gülleri sevdiğinizi bildiğim için bunları kopardım, dedi.

4. NİHAT MEKTEBE GİDİYOR

Mektepler açıldı. Nihat sabahleyin erkenden oyandı. İçinde büyük bir sevinç

vardı. Bununla beraber annesinden ayrılmak istemiyordu.

Annese ona diyordıki:

— Yavrum, mektep senin ikinci evindir. Orada okuyup yazacak ve güzel şeyler öğreneceksin.



Muallimlerinize de bizim gibi sizi severler. Sizin için çalışırlar, bizim öğretmediğimiz şeyleri size öğretirler.

İşte vakıt geldi, haydi yavrum gidelim.

Nihat annesiyle beraber sokağa çıktılar. Mektebe yaklaştıkları vakıt, çocuklar ellerinde kitap çantaları olduğu halde kapudan içeri giriyorlardı.

— Annese Nihada.

— Evlâdım, dedi. Muallimlerinin söyle-

rini iyi dinle. Uslu ve çalışkan ol, kendini herkese sevdür.

Nihat annesinin dediklerini yapmağa söz verdi. Yalnız evinden ayrılırken mahzun oldu. Bir kaç gün içinde mektebe alıştı, her sabah evden çıkar, sevinçle mektebe gider, hiç bir bahane ile mektepten geri kalmazdı.

5. OKUMANIN EYİLİĞİ

Bir köylü yalnız başına şehre gidiyordu. Birdenbire önünde iki yol gördü. Bunların hangisinden gideceğini düşünürken, karşısındaki bir ağacın üstünde yazılı bir tahta gözüne ilişti. Bu çocuk okuma bilmiyordu. Tahta ona, şu taraftan git, deye seslenmezdi. O esnada arkadan bir köylü kadın geldi. Bu kadın südünü satmak için şehre gidiyordu. Eşegine süt tenekelerini yüklemiş, kendisi de onun üstüne binmişti.

Cocuğun şaşkın-şaşkın baktığını görünce işi anladı. Ve dedi ki:

Doğru yoldan gitmek istersen eşeğimin arkasından gel. Bu sözler çocuğa pek dokundu. Çünkü bir eşeğin kuyruğuna bakarak yürümek, onun gideceği



yoldan gitmek, kendisinin hayvandan aşağı olduğunu kabul etmek demektir.

Bunun için kadına gücendi, cahilliğinin ne kadar fena olduğunu anladı. Hemen mektebe girdi. Okuma ve yazma öğrenmeğe başladı.

6. ΕΣΕΚ

Nah! şukadar dudağı var,
İki koca kulağı var.

Yörür gider: deh çüş-deh çüş
Ne yörüyüş! ne yörüyüş!

Kuyruğu var iki metre
Giyer kurşun renkli setre

Eşekcik adını bil
Ona derler: (otomobil)

Bir anırsa yer gök inler,
Ne söylesem beni dinler.

Fakat dayak sever fazla,
Sopa yoksa yörür nazla.

Otomobilime deh çüş, deh çüş
Ne yörüyüş! ne yörüyüş.





7. SU

Su uçar, buhar olur,
Tolu olur, kar olur.
Lâzım her yaşayana.
Bazı göl, bazı dere,
Birikir denizlere.
Sallanır iki yana.
Yangınları söndürür,
Deyirmi döndürür.
Hız verir çağlı yana.
Sel olur, akar dağdan.
Fıskırınca menbâdan.
İçeriz kana kana.

8. SU

Su hep bardakta gördüğümüz gibi durmaz. Türlü-türlü biçimlere girer. Sizinle bunları birer birer sayalım. Su çok kere yağmur olur. Evlerimize, yollarımıza, tarlalarımıza, dağlarımıza yağar; yağdıkcı seiler, dereler, göller olur. Ağaçlarımız onunla yeşerir. Çiçeklerimiz onunla açar, ekinlerimiz onunla büyür, ormanlarımız onunla çoğalırcı.

Su bulut olur, başımızın üstünde dolaşır, dağ tepelerine iner, pamuk yığınları gibi görünür.

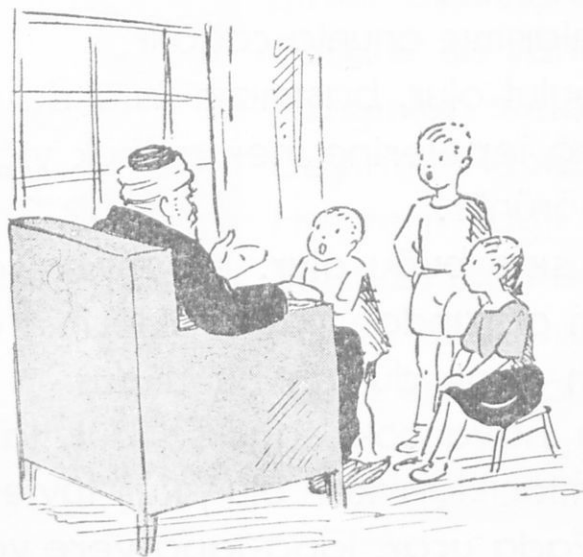
Ara sıra buğu olur. Kaynıyan tencelerinin ağzından, çay ibriklerinin emziğinden çıkan duman buğu dur.

Kışın hava çok soğursa bulutlardaki su damlacıkları kar olur, kuş tüyleri gibi havada uçar, lapa-lapa yere yağar. Çok soğuk havalarda su donar; Cam parçalarına benzer; onun adına buz

denir üzerinde kızak kayarız. Bahar ve yaz furtunalarında bulutlardan dökülen tolular da yine donmuş sudur.

Kar, buz, ısınınca yine su olur. Görüyorsunuz ki su, usta bir göz bağlayıcısı gibi kılıktan kılığa girer, bir biçimde kalmaz.

9. DEDEM



Dedem iyi bir ihtiyar,
Pamuk gibi saçları var.

Benizi solgun,
Gözü yorgun.

Dedem eyi bir ihtiyar,
Pamuk gibi saçları var.

Özü doğru, sözü toktur.
Dedemi sevmiyen yoktur.

Bazı kafasını sallar,
Anlâtır eski massallar;

Ak sakalı
Pamuk dalı.

Dedem eyi bir ihtiyar
Ancak bizim için yaşar.

10. YIKANMAK

Bahçeye çıkarım, [bakarım, bahçıvan bahçeyi sulamış. Tozdan kirlenen yapraklar yıkanmış, yeşil olmuş, üstlerinde su damlaları parlıyor. İçeri girerim, ba-

karım, kafesteki kanarya, önce başını



sokuyor; sonra bütün-
tün giriyor. Sudan çi-
kinca kanatlarını silkiyor.
Oda yıkanıp temizleni-

yor. Bende suyu çok severim. Yı-
kanırken kollarımda,
göğsümdeki sabun
köpükleriyle oyna-
mak isterim. Yaprak-
lar, kuşlar... ben sizlerden daha
temizim.



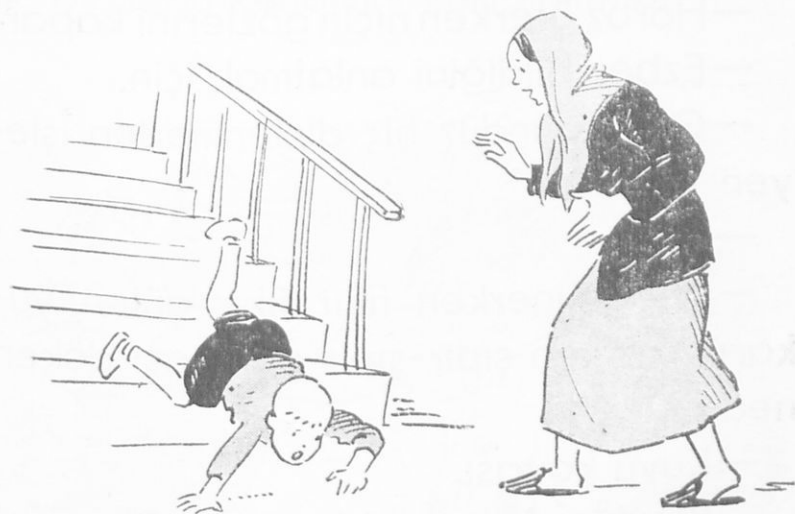
11. MERDİVEN

Bu sabah erkenden
Haylazca koşa-koşa.

Merdivenden inerken
Ayağım gitti boşa

Pat! deye düşdüm yere
Her yanım oldu bere.

Ağladım avaz, avaz,
Başım kolum sarıldı,



Şeni gidi yaramaz!
deye annem darıldı.

Şu halime bir bakın
koşmayın sizde sakın.



12. BİLMECELER

—Köpek niçin sahibinin arkasından gider?

—Sahibi önünden giderde onun için.

—Horoz öterken niçin gözlerini kapar?

—Ezber bildiğini anlatmak için.

—Gece gündüz hiç dinlenmeden işleyen nedir?

—Saat.

—Aşağı inerken fıkır fıkır gülen, yukarı çıkarken şıpır-şıpır göz yaşı döken nedir?

—Kuyu kovası.

—Bir ağaçta on iki kuş var. Bir avcı tüfek atıyor; üç tanesini vuruyor. Ağaçta kaç kuş kalır?

—Hiç, çünkü hepsi uçar.

—En büyük şapka kimin başındadır?

—Başı en büyük olanın.

13. ASLAN İLE SIÇAN

Aslan bir gün bir tarla kenarından geçerken tuzağa tutuldu. Sıçradı, çabaladı, bir türlü kendisini kurtaramadı.



Sonunda yorgun düştü. Yere serildi, uykuya daldı. Uyurken tarla sıçanları oynamak için toplandılar. Gürültülerin-

den aslan uyandı. Sıçanlardan birini burnunun üzerinden sıçrarken yakaladı.

Küçük sıçan yalvardı :

—Gel beni bırak, canıma kıyma. Bir gün bende sana bir eyilik ederim!

—Aslan güldü :

—Haydi git işine, senin eyiliğinden ne olacak? O kadar küçüksün ki, yimeğe bile değmezsin!..

Kurtulan sıçan arkadaşlarını topladı. Hep birden geldiler. Tozağın iplerini kemirmeğe başladılar. Ve aslanı kurtardılar.

Küçük sıçan aslana dedi ki :

—Bak gördün mü? Biraz evel hiç şeye yaramaz sanıyordun. Küçük bir sıçan bile gördüğü eyiliği unutmiya bilir.

14. EKMEK

Bir gün babamla çarşıdan geçiyorduk. Önümüzde yürüyen ihtiyar bir köylü yere eğildi, çamurların arasından bir şey aldı. Bir divar koğuna bıraktı. Köylünün böyle saygı ile yerden alıp divar koğuna koyduğu şeyin ne olduğunu anlamak istedim. Babamın elini bırakarak divara doğru koştum. Koğun içinde çamurlu bir ekmek parçası duruyordu. Kendimi tutamıyarak gülmeğe başladım. Babam darıldı :

—Gülme oğlum, dedi. Köylünün yaptığı doğrudur. Ekmeğe saygı borçtur. İkinci, tarlalarında onun için ter döker. Ekmeğini kendi emeğiyle kazanan, onun değerini bilir.

Dünyada ne kadar yoksullar vardır ki; şimdi bu bir parça ekmeğe can atarlar; onun için buna gülme!

Babamın bu sözleri yüreğime işledi. O

gündenberi ekmeğe karşı içimden derin bir saygı vardır. O zemandanberi hiç bir ekin tarlasını çiğnemem; başağa, bu altın renkli ekmek çiçeğine el uzatman.

15. BUĞDAY MASALI

Bir buğday tanesi anlatıyor:

—Biz bir çoktuk, bizi bir köylü avucuna aldı ve havaya savurdu. Biz, uzunluğuna kazılmış bir çukurun içine düştük.

Biraz sonra üstümüzü toprakla örttüler. Toprak içinde yeşerdik, topraktan yeşil başlarımızı çıkardık. Kışın karın altında yattık, sonra karlar eridi, büyüdük, uzadık. Ucumuzda başaklar göründü. Başaklar büyüdü. Bu başaklarda bir çoğumuz vardık, saplarımız, başaklarımız güneş altında sarardı. Bir gün bizi kökümüze yakın yerden orakla biçtiler, saplarımızı demet yaptılar. Sonra bizi

serdiler, kuruttular. Ve harmana götürdüler. Harmanda saplarımız, başaklarımız döğüldü, sonra savrulduk. Samanımız, ayrıldı, biz kendi başımıza kaldık. Köylü bizi çuvala doldurdu, deyirmene



götürdü. İki deyirmen taşı arasında ezildik. Un ve kepek olduk. Bizi eleklerle ele-diler. Unumuzu ayırdılar. Köylü, bizi aldı, eve götürdü.

Köylü kadın bizi ılık su ve tuz ile eyice yoğurdu, içimize maya koydu. Bizi sı-

cakça bir yerde bıraktı. Sonra tekerlek parçalara ayırdı, furuna verdi. Orada piştik, ekmek olduk.

16. SORGULAR

1. Ekmek ne den yapılır?
2. Buğday yılın dört mevsiminden hangisinde ekilir?
3. Siz buğday ekilirken gördünüz mü?
4. Buğdaydan başka ekmek için ne ekilir?
5. Un neden yapılır?
6. Una su karıştırarak ne yapılır?
7. Pişmemiş ekmeğe ne denir?
8. Ekmek nerede pişer?
9. Pişkin ekmek nasıl olur?
10. Bulduğunuz yerde ekmeğin tanesi kaç?
11. Yarım ekmek kaç drahmi eder?

17. AYŞENİN TEMİZLİĞİ

Ellerime, yüzüme
Bir bakınız, ne pembe,
Hiç bir kir, hiç bir leke
İmkân yoktur görmeğe.
Olsa olsa bu kadar
Temizlik güllerde var.
Nasıl böyle tertemiz
Olduğunu bilseniz:
Bunu yapan bol sudur,
Temizliyen hep budur.



18. BİR AT NALININ KIYMETİ

Bir gün bir köylü kadın tavuk ve yumurta satmak için kızı ile beraber şehre



gidiyordu. Yolda bir nal parçası görerek: Kızcağım, şunu al da sakla, belki işimi-

ze yarar.

Dedi:

Kız annesinin bu sözüne güldü; bir demir parçası için



yere eğilmem, dedi. Annesi eğilip nalı sepetine attı.

Bunu şehirde bir nalbantta sattı ve o para ile kiraz aldı. İşlerini bitirdikten sonra köyelerine döndüler. Hava pek sıcaktı, yolda gölge veren bir ağaç

yoktu. Küçük kız susuzluktan dudakları kurumuş olduğu halde zahmetle yürüyordu. Önde giden annesi yere iki kiraz düşürdü ve haberi yokmuş gibi göründü. Kız onları alıp yidi. Böylece yere dökülen bes on kirazı birer - birer topladı



ve iştahla yidi. Nihayet annesi ona dedi ki: , Şehre giderken at nalını yerden almış



olsaydın, şimdi kirazları toplama için bu kadar eğilip kalkmak zahmetine katlanmazdın.



19. HOROZ İLE KÖPEK VE TİLKİ

Bir köpekle bir horoz arkadaş olmuşlardı. Gündüz beraber gezerlerdi. Geceleri horoz bir ağacın üstüne çıkar, köpek biraz ötede, bir kaya koğuşu içinde yatardı. Bir gün ortalık ağorırken horoz ötmiye



başlamıştı. Bunu işiden kurnaz tilki, «bi-ze güzel bir kahve altı çıktı», dedi. Koşa-koşa ağacın dibine geldi.

Tilki:—Horoz kardaş, senin ne güzel sesin var; bir parçacık aşağıya inmez-misin? Ben kocadım, kulaklarım eyi duymıyor.

Horos:—Pek güzel ineyim ama kapı kapalı; kapıcıyı bir çağırda kapıyı aç-versin.

Tilki:—Kapıcı, kapıcı... kapıyı aç,..horos kardaşa misafir geldim. Diye bağır-mıya başladı, köpek gözlerini açdı: «bekle, şimdi geliyorum» dedi. Tilkiye saldırdı, onu boğdu.

20. YILDIZLAR

Gün battı; her yer karardı. Uzakta, çok uzakta bir kıvılcım parlamaya başladı. Sonra bir daha, bir daha ve bir çok daha...



Bu kıvılcımlarla bütün gök yüzü doldu,
donandı: «Yıldızlar, parlak yıldızlar, se-
vimli yıldızlar!.. Siz geceleri her tarafı
görür her yere ışık saçarsınız».

21. KARDEŞ SEVGİSİ

Küçük Nihat ile Halidin annesi bir gün dolaptan bir badem şekeri çıkardı ve sordu:

—Bunu hanginize vereyim? Halit hemen.

—Bana, bana...

Deyerek elini uzattı. Nihat hiç ses çıkarmadı. Anneleri şekeri Nihada verdi. Halit suratını ekşitti ve: anne, dedi, şekeri ben istedim, siz Nihada verirsiniz. Annesi ona şu cevabı verdi:

—Sen yalnız kendini düşündün. Halbuki eyi bir çocuk kendisinden evel kardaşını düşünür.

Halid kusurunu anladı, başını önüne eğdi.





22. HEDİYE

Bu gün benim bayram günüm,
Yalnız ablama küskünüm.

Gelip demelidi, «Şermin,
Bir yaş daha aldın sevin».

Bakınız ben değil, ablam,
Yabancı olsa aramam.

Nasılsın deye sorarım;

Onu her yerde ararım;

Hele şu cici şey ne ?

«O..., sevgili Şermine.»

Bir hediye... nede güzel

Belliki Nihadındır, gel

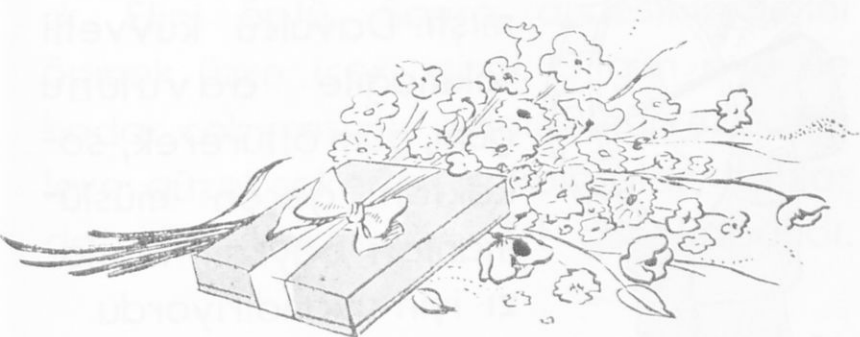
Cici şey, gel kucağıma,

Ablam da böyle bir kutu

Verirse ne olurdu.

Bilmemki, gerçek ondan mı ?

Boşuna yordum ablamı.
İcim nekadar aldan-mış?
Güzel kutu ablamdanmış!
Hem Nihadın bayramı
Halidin umurunda mı?
Beni ablam sever ancak,
Böyle başka kim anacak?
Güzel ablacığım benim.
Sen benimsin, ben senin.



23. ŞEKER BAYRAMI

Küçük Âdilin bayramlık elbiseleri akşamdan hazırlanmış, yatağının baş ucundaki minderin üzerine konmuştu. Âdil erken yattığı için sabah ezanından evel gün doğmadan çıkan bayram da-



vulunun sesiyle uyanmıştı. Davulcu kuvvetli tokmağıle davulunu güm, güm öttürerek, sokaktan geçen müslümanları bayram namazı için uyandırıyordu.

Küçük Âdil yatağından kalktı. Ev içinde bayram hazırlığı yapmak üzere daha erken kalkmış olan Adil annesinin boynuna sarıldı: —Bu gün bayram değilmi anneciğim?

Annesi küçük yavrusunu öperek cevap verdi :

—Evet yavrum, bu gün şeker bayramıdır. Şimdi cici elbiselerini giydireceğim. Baban camiden çıkınca yeni elbiselerine babanın elini opeceksin.

Küçük Adil yarım saat geçmeden tertemiz ve yepyeni elbiselerini parlak papuçlarını giymişti. Babası camiden dönünce onu sokak kapusunda karşıladı. Elini öptü. Sonra annesinin elini öpmek üzere içeri girdi. O gün eve ne kadar çok musafir geldi. Bütün musafirlere güzel şekerler, çokolatalar, tatlılar dağıtıldı. Mektepler dört gün kapandı.

24. GÜRBÜZ EŞREF

Bizim sınıfta çok çalışkan, çok gürbüz bir çocuk var. Ona gürbüz Eşref derler. Bir gün kendisine sordum.

—Eşref sen böyle gürbüz olmak için ne yapıyorsun? Eşref güldü

—Bu o kadar güç bir iş değil, dedi. Bak sana anlatayım. İstersen sende yap, sende benim gibi olursun. Ben otururken ve yürürken iğri büğrü durmam. Dimdik dururum. Okurken, yazarken bir takım çocukların yaptıkları gibi kitabın ve ya defterin üzerine eğilmem. Hava-sız, tozlu, dumanlı yerlerdem kaçarım. Boş kaldıkça açık havada gezerim.

Yemeklerimi hep bir saatte yerim. Lokmalarımı iyi çiğnerim. İki yemek arasında abur cuburla midemi doldurmam. Yemekten sonra iki saat geçmeden su içmem, terli iken soğuk su içmem, jimnastik yaparım; yalnız kendimi çok yormam, her yerimi temiz tutarım. Yatağa girmeden ve yataktan kalkınca ellerimi, yüzümü, ayaklarımı yıkarım, dişlerimi fırçalarım. Sende benim gibi yap, bak, gittikçe nasıl gürbüz olursun.

25. AZALARI TEMİZ TUTMALI

Orhan ile Burhan bahçede oynuyorlardı. Birisi yerde güzel bir cam parçası buldu. Öteki bu camı arkadaşından almak istedi; elinden çekip almak isterken ikisininde parmakları kesildi; kan akmaya başladı.

Orhan doğru eve koşmaya başladı, annesi çabuk su kaydattı; çocuğun elini su ile yıkadı; üzerine «ten-



tör - iyot» sürerek yarayı bağladı.

Burhan, yarasına bakmayı düşünmedi. Onu, cebinden çıkardığı kirli mendille sardı. Böylece yarasının kanını dindirdi, akşama doğru parmağı kızarmağa, şişmeğe başladı. Burhan bu

yüzden tam beş gün evde yattı; doktor onun parmağını yarıdı, yarası çoktan iyi olan Orhan hasta arkadaşını yoklamağa geldi, ve ona dedi Ki.

—Öğretmenimiz mektepte, yaraları temiz tutmalıdır, demedimidi? Sen bu nasihata kulak asmadın, yaran azdı yine kolay kurtuldun; ya parmağını, ya elini keseydiler!... Unutma ki bu yüzden ölenlerde olurmuş.

26. KIŞA HAZIRLIK

Ayşeyi annesi köşe başındaki bahçeciye kadar yolladı, «gitte bana dört patlıcan al», dedi.

Ayşe patlıcanları aldı, annesine getirdi.

—Anneciğim ikişer drahmiden aldım, sekiz drahmi verdim.

—Pek iyi kızım.

—Anne, ben bunları alırken bir ka-

dın, ufak boylu, yüz patlıcan aldı, yüz patlıcandan yemek olurmu? bunları ne yapacak?

Annesi, onu kilere götürdü. Turşu kavanuzlarını, konserve tenekelerini göstererek şunları anlattı:

—Yılın dört mevsimindede bol, taze zarzavat bulunmaz. İki ay sonra ne bamyā, nede domates. Onun için şimdi zarzavat bol iken çok çok alınır ve kışa saklanır.



—Bunlar kışa kadar çürümez mi, anne?

—Aldığımız gibi bırakırsak çürür. Onları kışa kadar nasıl saklıyoruz bilir misin?

Zarzavat taze iken alınır, önce biraz haşlanır. Sonra tuzlanır ve böylece teneke kutulara konarak kapakları lehemlenir. Buna konserve derler.

Bazı zarzavatlardan turşuda yapılır. Patlıcan, büber, hıyar turşuları ne güzeldir, değilmi?

Turşu neden yapılacaksa önce eyice yıkanır. Sonra tuzlu su içine konur. Üstüne temiz bir tahta, onun üstüne de ağırca bir taş konurki sebzeler suyun üstüne çıkmasın ve susuz kalıp bozulmasın.

Ayşe o kadının neden o kadar çok patlıcan aldığını şimdi anlamıştı.



27.

KIŞ DÜŞÜNCELERİ

Hava çok soğuktu. Lapa lapa kar yağıyordu. Öğretmen guler bir yüzle sınıfa||girdi.

—Çocuklarım, dedi. Şimdi size yazı-

le bir ders vereceğim. Defterinizi, kalemınızı çıkarınız.

Şu sorduklarımın cevaplarını eyi düşünüp yazınız.

1. Kışı, karı, sever misiniz ?

2. Kışın evlerinizde nasıl ısınırsınız?
3. Mangalda ne yakılır? Sobada ne yakılır?
4. Kışın giyecekleri nasıldır?
5. Hayvanlar da kış için bir hazırlık yaparmı?
6. Kışın yiyeceksiz, giyeceksiz kalmış yoksullara karşı borcumuz nedir?

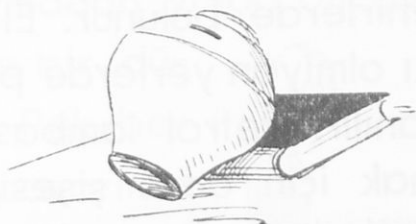
28. KUMBARA



Her gün yirmi dekara
Yuduyor bu kumbara.
Bu gün yarın dolacak,
Yine benim olacak.

Bütün biriken para.
Oh!... ne güzel kumbara
Şeker evde doludur;
Bebekse korkuludur
Düşer kırılır birden;
Yok neden vereyim ben

Bir dekara boş yere.
 Dur sayayım bir kere ;
 On iki ay dolunca,
 Bu yıl başı olunca,
 Açılacak kumbaram
 Olacak pek çok param.



29. NELER İLE AYDINLANIYORUZ

Güneş, bize gündüzleri ışık verir. Geceler karanlıktır. Ay her gece doğmaz. Ayın gök yüzünde yus yuvarlak doğduğu gecelerde bile her şey'i o kadar iyi göremiyoruz. Kitap okumuyoruz, iş işleyemiyoruz.

Öyle ise ne yapalım ?

Güneşin yerini tutacak ışıkları kulla-

nalım. En iyisi elektirik lambası... ne koku var, ne işi var, ne kibrit ister. Elektirik yoksa hava gazıyla aydınlatırız. Onu yakmak için musluğunu çevirmeli, kibrit çakıp ucuna tutmalı.

Evet, yalnız bunlar her yerde yoktur. Büyük şehirlerde bulunur. Elektirik ve hava gazı olmiyan yerlerde petrol lambası kullanılır. Petrol lambası odamızı aydınlatmak için onun şişesini çıkarır, fitilini kibrit ile yakarız. Yine şişesini yerine koruz. Böylece karanlıktan kurtuluruz, aydınlığa kavuşuruz.

Petrol lambası yerine mum kullananlarda vardır; mum ışığıda odayı eyice aydınlatır.

Bunlardan hiç biri yoksa çıra yakılır. Çıra çam ağacından kesilmiş yağlı tahta parçalarıdır. Çıralar alev alev yanar, ve ortalığı aydınlatır.

30. DÜDÜK

Beş altı yaşlarında vardım. Bir milli yortu günü idi. Babam ceblerimi bir yığın bozuk para ile doldurmuştu, koşarak oyuncakçının yolunu tuttum. Daha oraya varmadan yolda bir çocuk gördüm, elinde bir düdük vardı. Pek be-yendim, pazarlığa gırıştım, cebimde ne kadar para varsa vererek düdüğü satın aldım.



Eve döndüm, sevincimden yerimdedur-miyor, sevinçle düdüğümü çalarak o-da-dan odaya geziyordum. Kardeşlerim bütün paralarımı bu düdüğe verdiği-mi öğrenince gülüşmiye, benimle eğlen-miye başladılar.

Büyükler bu para ile neler ala bilece-

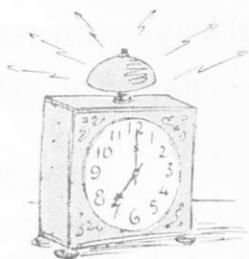
ğimi birer-birer saydılar, çok üzüldüm, utandım, hünkür-hünkür ağlamağa başladım. Bu düdük alış veriş ben için güzel bir ders oldu, işime yaramıyacak bir şey almayı canım istedikce «düdüğe çok para vermiyelim!» der, cayarım.

Bu süretle para saklarım.

31. SAATİM

Kara gözlü saatım,
Ak yüzün yus yuvarlak.
Uyanınca erkenden
İlk işim sana bakmak,
Geçmi kaldım mektebe
Sen olmasan bilemem,
Saatı, benim gibi,
Senden öğrenir annen.
Ben daha uykuda iken

Sen çin, çin, çin edersin
«Kalk artık, yeter uyku
Yediye geldim dersin».



32. KURT İLE KÖPEK



Bir kurt ile köpek nasılsa arkadaş olmuşlardı. Konuşa konuşa bir ormandan geçiyorlardı. Köpek eğlenceli bir masal anlatmağa başlamıştı.

Kurt iki adımda bir, onun lakırtısını kesiyor; korku ile sağı, solu dinliyordu; bir yaprağın düşmesi, yanlarından bir kuş gölgesinin geçmesi, onu ürkütüyordu, kurdun ikide bir durarak kulak ka-

barınmasına, atılmıya, yahut kaçmağa davranmasına küpeğin canı sıkıldı:

—A! kardeş için içine sığmıyor, sen hep korku ile yaşıyorsun. Bak ben hiç bir şeyden korkuyorum mu?

Kurt keskin dişlerini göstererek acı acı gülümsedi.



—Sen başka, ben başka, herkes bana düşmandır, sana değil.

Köpek başını sallayarak:

—Doğru, ama kabahat sende, çünkü sen herkese kötülük yapıyorsun. Herkesinde sana kötülük yapmasından korkmalısın, dedi.

33. YANGIN

Gece saat on, Orhan daha yatmamıştı. Birdenbire yollarda sesler duyuldu, koşuşma-



lar çoğuldu. Orhan pençereye koştu.

— A!... gök, kıpkırmızı... Babası:

— Eyvah, yakını-mızda yangın var, dedi. Çabuk giyindi,

sokağa fırladı, yarım saatin içinde iki ev yandı, kül oldu. Orhan ile ablası pençereden seyrettiler. Babaları eve dönünce onlara dediki :

—Gördünüz mü, işte bir düşüncesiz kadın yüzünden bu iki evde oturanlar sokak ortasında kaldılar. Orhan:

—Baba, yangın neden olmuş? diye sordu.

Kadının biri gündüz den mangalı eyice örtmemiş. Gece bir kıvılcım sıçramış, minderi tutuşturmuş.

Aman yavrularım, eyi bakın, bir yana ateş düşürmeyin. Lambayı devirmeyin; mumu kâğıda, üstünüze, saçınıza yakın tutmayın, kibrit ile oynamayın. Şimdi bu evsiz barksız kalanlara yazık değil mi?

Başlarını nereye sokacaklar? nerede barınacaklar? paralarında yoksa? Orhan yatağa yattıktan sonra da uyuyamadı. Kırmızı alevrer, evsiz barksızlar,

ağlaşan çocuklar, gözünün önünden gitmiyordu.

Bu soruların cevaplarını bulunuz :

1. Yangın neden çıkar?
2. Yangın olmasın diye ne yapmalı?
3. Yangın olursa ne yapmalı?
4. Yangını ne söndürür?
5. Yangını kim söndürür?



34. KIRIK AT

Geçen pazar bayram diye,
 Bir at verdi büyük babam.
 Hem at o, hemde araba,
 Onu kendim itiyorum,
 Teker meker gidiyorum.
 Dün benim at hastalandı.

Evde lakırtı uzandı,
Aldım baytara götürdüm ;
Dedi : götür demirciye,
E!..... işitmiştim ;
Koşup yanına gitmiştim.
Usta önceden ocağın
Ateşini körükledi ;
Sonra kırılan ayağın
Demirlerini ekledi.
Bu küçük iş, bir çok emek
Bir çok didişme ile oldu.
Adamcağız tam bir çeyrek

Ateş başında yoruldu,
Demek biraz iyi işler
Bir çok alın teri ister.



35. MUALLİMLİK OYUNU

Ferit—Haydi çocuklar muallimlik oynayalım, dedi. Bütün çocuklar toplandı:

—Şimdi ben muallim olacağım, dersimiz resimdi, herkes bahçenin resmini yapacak. Kim daha güzel yaparsa ikinci dersin muallimi o olacak, dedi. Herkes çalışmaya başladı.

Bitirenler kâğıtlarını Feride veriyorlardı. En güzel Ayşenin-kidi. Ötekiler hep eksik yapmışlardı.

Ayşe bahçede çiçek açmış olan erik

ve elma ağaçlarını, çiçek saksılarını, kümesi, hepsini çizip göstermişti, ağaçtan ağaca gerili olan ipi bile unutmamıştı. Ayşe, gözünden ne olsa kaçırmaz bir kızdı. Bahçenin resmini çok iyi yaptığı için yarışı o kazandı. İkinci oyunda da muallime o oldu.



36. EYİLİK

Saadetin dedesi köyün en zenginiydi. Köydeki kimsesiz dul kadınlar, fakir çocuklar



Saadetin dedesi Hasan ağayı dünyada en büyük bir arka olarak tanırlardı. Köyde tarlasını

ekmek için tohum bulamıyan, öküzü ölüp çifti bozulan muhtac komşular meseid avlusunda Hasan aganın önüne geçerler ve bu merhametli, cömert, iyi kalbli ihtiyarın yardımını



ararlardı. Bir gün muallim mektepte çocuklara eyilik yapmanın en büyük bir insanlık

duygusu olduğunu, Allahın kur'anı keriminde bütün insanlara eyilik yapmaları

için emirlerde bulunduğunu anlatıyordu. O gün şeker bayramının arefesine bir gün kalmıştı. Muallim bu sözleri söyledikten sonra kendi odasına gitti.

Ve oradan beş çift yeni ayak kablı getirerek çocuklara dedi ki:

—İşte köyümüzün zengin ve saygılı ihtiyarı Hasan ağa bu bayram da eyilik yap-



mayı unutmamış ve babasız, fakir çocuklarımız için bayramlık ayak kabı almıştır.

Allah ondan razı olsun. Eyilik sever ihtiyarın alıp mektebe yolladığı ayak kablari muallim tarafından fakir çocuklara dağıldı ve o bayram bütün köy çocukları sevine sevine bayram yaptılar.

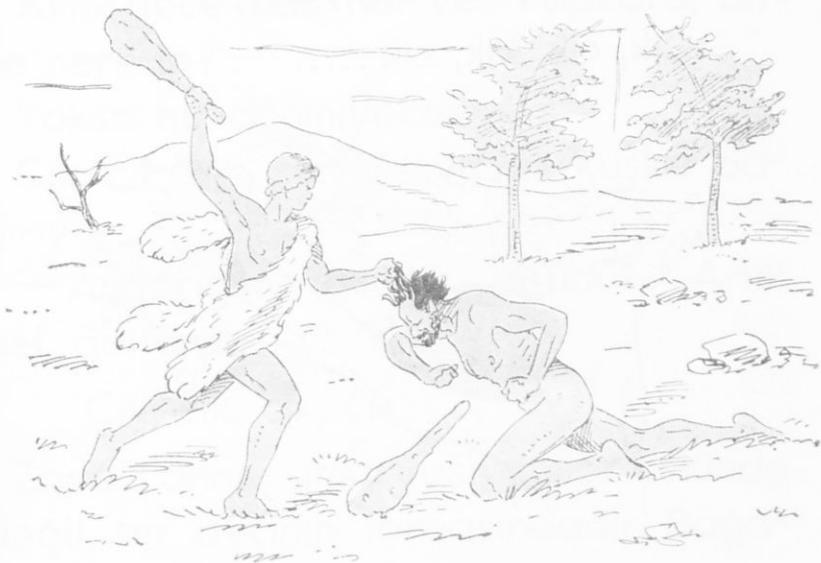
37. TISEAS

Εσκιγυναν kahremanlık
hikâyesi.

Bundan üç bin yıl evel Yunanistanda Tiseas adında gayet zeki, cesur, ve çok kahraman bir çocuk varmış. Yunanistanın diğer bir çok kahramanları gibi Tiseas da hiç bir şeyden korkmaz cesaretile bütün giriştiği zorluklu işleri daima başarmış. O zamanlarda Tiseasın oturduğu yerde bir çok fenalıklar yapan adamlar varmış, bu adamlar dev gibi büyük ve ejderhalar kadar kuvvetli oldukları için hiç bir kimseden korkmazlarmış. Bunlara kim karşı gelirse sağ kalmazmış. Bundan dolayı ehali serbest olarak ne işine ve ne de pir tarafa gidemezmiş. Bu yüzden de çok sıkıntı ve korku içinde yaşarlarmış.

Bir gün Tiseas bu haydutlardan birinin mallarını ve paralarını aldığı bir

çok zavallıları bacaklarından çatallı ağaçlara bağlayarak ikiye bölmek suretiyle öldürdüğünü görmüştü. Tiseas, canavarca yapılan bu fenalıklara çok kızmış. Heman silahını alarak büyük bir



cesaret ve kahramanlıkla bu kötü adamların arkalarına düşmüş. Az bir zaman içinde bunların hepsini birer birer yakalayarak öldürmüştü. Bu suretle de bütün memleket halkını çok büyük bir beladan kurtarmıştı.

38. YAVRU KUŞLAR

Cik, cik, cik, cik

Anne yiyecek aramıya gitmiş. Şimdi kim bilir nerelerde uçuyor, koşuyor, yavrularına, yem toplıyor.

Cik, cik, kik, cik



Hava ne güzel, gök ne kadar parlak, güneş heryeri ısıtıyor. Daha tüyleri yeni çıkan yavru kuşlar yuvadan başlarını çıkarmışlar ısınıyorlar. Annelerini bekliyorlar.

Cik, cik, cik, cik

Anne bir türlü gelmiyor. Güneş battı. Ortalık karardı. Hava serinledi yavru- lar üşüyorlar, birbirlerine sokuluyorlar.

Ha..., işte böyle mini kuşlar, sokulun, birbirinize; daha yakın, daha yakın.

Artık gece oldu, her yer kapkara, an- ne nerede?

Yoksa hiç dönmiyecek mi?

Cik, cik, cik, cik..... yavru kuşlar ba- ğırıyor:

—Anneciğim, acıktık, üşüdük. Artık gel, gel artık.....

Cik, cik, cik, cik.....

Zavallı anne, şimdi yeşil dallar üstünde değil, bir avcının torbasındadır. Boğazından vurulmuş, cansız yatıyor, yavru- ların ötüşü gittikçe yavaşlıyor.

39. KÜÇÜK ALİNİN ADAMLARI

Boyu kısa, kendi ufak olduğu için adına «Küçük Ali» derlerdi. Küçük Ali yoksuldu. Böyle olduğu halde üstü başı çok temiz gezerdi. Giydiklerinde ne bir leke ne bir sökülük, görülürdü, kıtapları ilk aldığı gün ne kadar temiz ise yıl sonunda yine o kadar temiz kalırdı.

Küçük Alinin mektebi, o yıl bir dere boyuna mektepler bayramı yapmağa gitmişti, çocuklar yeşil sügütlerin altında yeyeceklerini yiyecekler, bütün gün koşup egleneceklerdi, herkesin elinde bir çıkın vardı.

Annesi olanların annesi, olmiyanların yakınları yiyecekler yaparak bu çıkınlara koymuşlardı. Küçük Alinin kimsesiz olduğunu bilen arkadaşları onunda elinde bir çıkın bulunmasına şaşıtlar, çıkın açılıpta içinden düzgün kesilniş ve arasına peynir konmuş ince ekmek di-

limleriyle zeytin danesi, yumurta ve yemiş çıkınca bu şaşma bir kat daha arttı. Çocuklardan biri ona:

—Bu ne güzel çıkın, küçük Ali, bunu sana kim yaptı? ... diye sordu.

Küçük Ali gülerek şu sözleri söyledi:

—Adamlarım yaptı. Benim on adamım var.

Alinin çok yoksul olduğunu bilen arkadaşları, bir birlerinin yüzüne baktılar. Ali üğünüyor; Ali yalan söylüyor, çok kocaman bir yalan! deye söyleştiler. Fakat küçük Ali yalan söylemiyor, sadece arkadaşlarıyla şaka ediyordu, yine o sevimli gülüşü ile:

—Adamlarımı görmek istermisiniz, arkadaşlar? Peki, göstereyim, dedi. Ellerini cebinden çıkararak parmaklarını gösterdi:

—İşte benim adamlarım, bunlardan daha iyi iş görecektir insana yardım edecek var mıdır?



40. OYUN

- Haydi, kardaş oynyalım;
- Oynyalım, yalnız bir kaç Dakıkacık izinbana
- peki, peki, çabuk gel, ha!
- Geldim... neden başlyalım?

- Kör ebeden - yok saklanbaç
 Daha iyi, - bu kör ebe daha iyi
 Caç kişiyiz? - kör ebeyi
 Oynıyacak arkadaş yok,
 Herkes kendi oyununda.
- Haydi gel, saklanbaç olsun
- İlk önce kim, kimi bulsun?
- Ben şeni, - yanıldın bunda?
 Oyun benim. Öyle şey yok,
 Önce kim, oynasak dedi?
- Saklanbaçı kim söyledi?
- Sen söyledinse söyledin,
 Oyun benimdir.
- Sen neden
 Böyle inatçısın Nihat?
- İnatçı çok kötü bir at!...
 Onlar böyle oğraşırken;
 Oyun benim, oyun senin.
 Deye durmaz, çatışırken
 Saklanbaç araya gitti
 Düdük üttü : oldu bitti.



41. İKİ SURAT

Ayşe hırcın bir kızdı. Bir parça canı sıkıldımı bir tarafa çekilir, saatlarca somuturdu. Ayşenin büyük ağabeyi ressamdı. Bir gün iki kâğıtla odaya girdi, kardaşına dedi ki ;

—Ayşe iki sulu boya resim yaptım,



sana göstereyim mi ? Küçük kız sevinerek koştı. Kâğıtların birinde somutkan bir kız resmi vardı. Çatılmış kaşlar, yere dikilmiş gözler. Ayşe bu resmin kendi resmi olduğunu anlı-

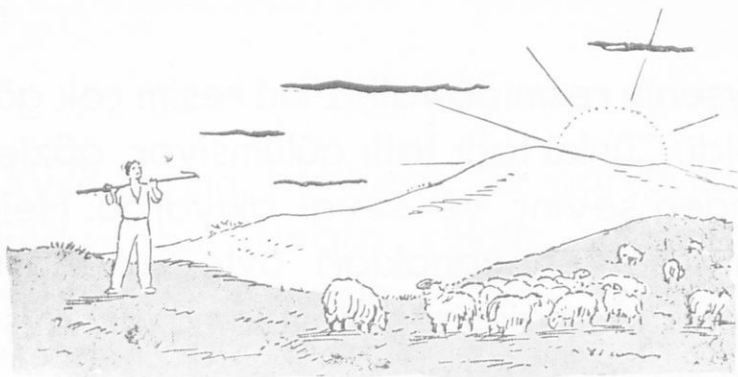
yararak kızdı, ağabeyine arkasını döndü.

Ağabeyi : Ayşe birde ikinci resme bak, belki bunu ötekenden çok beğenirsin! dedi. Küçük kız önce: İstemem, senin resimlerini ne yapayım? dedi. Sonra dayanamadı, başını çevirdi. İkinci yine

Ayşenin resmidir, yalnız bu resim çok güzeldi. Çünkü tatlı tatlı gülümsüyor, gözlerinden sevinç ve sevgi akıyordu. Hele gülümserken yanakları öyle çukurlaşıyordu ki : bakmağa doyulamazdı. Ayşe birden bire sevindi!

—Evet yavrum... ikiside senin... birini sen gülerken, ötekini somurturken yaptım, ne olur her gün bu güler yüzlü resimdeki gibi olsan! en çirkin yüz gülerse güzelleşir, yine en güzel surat somurtumu soğuk, sevimsiz ve çirkin olur.





42. SABAH

İşte gün doğdu;
Karanlıkları ışıklar boğdu.

Kuşlar ötmede,
Çoban, davarı
Kırda gütmeye.

Kanat açarak
bir kuş uçarak
diyor: çik, cik, cik!

Saat vurur: çin
der: haydi kalkın
yeter uyumak.

43. SERÇELER VE SABAH

—Civ, civ, civ... civ, civ, vi... gözlerimi açtım. Ortalık ağarmağa başlamış. Pençere önündeki dut ağacı üzerinde birçok serçe ötüyor.

—Kokoriko, kokoriko!...

Uzaktanda horozlar ötüyor. Benim ak tüylü horozumun keskin, uzun sesini duyuyorum.

Fırladım, kalktım; pençerenin önüne oturdum. Simdi, serçelerin civıldaşarak, daldan dala sıçramalarını, oynamalarını görüyorum. Horozların sesleri gittikce seyrekleşiyor, uzanıyor, daha tatlılaşıyor. Karşıdan gök parlamaya başladı. Ovayı kaplıyan ince sisler, gittikce açılarak göke doğru yükseliyor. Artık göke



Eski zamanlarda şimdiki Bulustiranın yanında Avdira adında bir şehir vardı. Bu şehirin kıralı Diomidis adında birisi idi. Diomidisin çok büyük ve azgın iki beygiri vardı. Bu beygirler bildiğimiz gibi ot ile değil insan etiyle beslenirdi.



Bunun için hiç bir kimse bunların yanına yaklaşamazdı. Bunların beslenmesi için bir çok adam öldürülüyordu. Bu yüzden etraf köyleri hiç bir türlü rahat yaşayamazlardı. Bu beygirleri timarlayan devletler, insan avlamağa çıkarlardı. Bu dev-

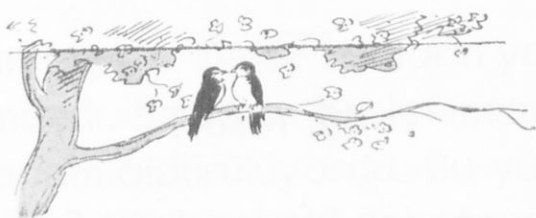
ler, şehirden bir saat uzakta bulunan denizden geçen bütün balıkçıları ve sair gemi efradını yakalayıp beygirlere yedirirlerdi. Artık o civardan kimse geçmez olmuştu.

İraklis, bu fenalıkları işidince dayanamadı. Bütün memleket halkını bu belâdan kurtarmak için atların bulunduğu yere geldi. Devlerle, günlerce oğraştıktan sonra beygirleri yakaladı. Ve orarlardan uzaklaştırdı. Bu suretle zekâ ve cesareti sayesinde İraklis milletini çok büyük bir belâdan kurtardı. Aynı zamanda da vatani için en büyük hizmeti yapmış oldu.

46. MART

Mart, az çok kışı andırır. Soğuk rüzgârlarıyla bizi üşütür. Sobalarımızı yakıtırır, üstümüzden paltolarımızı çıkartmaz.

Bununla beraber baharın güler yüzünü bizden gizliemez. Martta güneş etrafa sıcaklığını verir; topraklar yumuşar, çarırlar yeşillenir, bahçelerde ağaçlar kırmızı beyaz çiçeklerle donanır. Tarlalar, dağlar ve tepeler günden güne güzelleşir. Kuşlar ağaçların taze yaprakları arasında civil, civil öter. Gökyüzü bazan günlerce kapalı durur; günlerce yağmur yağar, arkadan tekrar güneş çıkar; o vakit Mart, gözünde yaşlar olduğu halde gülüyor gibi görünür. Nihayet ilkbahar bütün güzelliğiyle meydana çıkar.





47. İLK YAZ VE ÇOCUKLAR

Yağmur geçti kar geçti,
Soğuk geçti sel geçti;
Güneşli bahçelerden,
Güzel çocuklar geçti.

Meleyor kuzucuklar,
Seviniyor çocuklar;
Taktı ağaçlar dallar,
Türlü renkli boncuklar.

Serin yel ese ese,
Hayat verir herkese;
Civ civ bile kapanmaz,
Böyle günde kümese.

Dereler, sular coşar,
Çiçek açar, kuş uçar;
Gezin acik havada,
Gürbüzleşin yavrular.

48. İPEK EV

İçinizde ipek böceğini görmiyen var mı? Hele Dimetokalılar ve Sofulular onu ne kadar çok bilirler. Bu çalışkan böceğin nasıl doğduğunu, nasıl büyüdüğünü,



ne işler yaptığını bir de benden dinleyin:

İpek böceği küçük bir yumurtadan çıkar, yumurtadan

çıktımı, o kadar ufaktır ki; gözle onu güç görebiliriz. Bu küçük böceğin karnı çok açtır. Eğer yanında bir duğ yaprağı bulacak olursa onu kemirmeğe ba-

şlar. Hiç durmadan gece gündüz yer, yer. Dört beş gün sonra uykusu gelir, uyur. Uzun bir uykudan sonra uyuanır. Tekrar yimeğe başlar. Böyle dut yapraklarını yiye yiye büyür, gürbüzleşir. Parmak kalınlığında ak, tumbul bir tırtıl olur. Artık dut yaprağı yemez karnı doymuştur ister yalnız uyumak...

Çalışkan böcek gece gündüz demeden üç gün oğraşır. Kendi içinden uzun, ince bir iplik çıkarır, bu ipekle kendini örter, kendine güzel bir ev yapar. Bunun adına biz koza deriz artık işi bitmiştir gene uykuya dalar, bu uyku tam yirmi beş gün sürer, yirmi beş gün onu hiç kimse göremez. Günün birinde bu evciğin bir tarafından küçük bir pençere açılır, önce bu pençereden iki ufak göz görünür sonra bir küçük baş, daha sonra ince bir bacak, en sonunda da iki kanat... Bu çıkan hayvan nedir?

Güzel sevimli bir kelebek...Böcek nerede? Tırtıl nereye gitti? Bu küçük evini kime bıraktı?...

49. ÇOCUK İLE GÜNEŞ

Ali uykudan uyanmıştı, gözlerini açıyor, yalnız pençerenin kepenkleri kapalı olduğu için bir şey görmiyordu. Birdenbire kepengin bir deliğinden odaya güneş ışığı girdi.



Ali, bir altın çubuk gibi yatağa kadar uzanan bu ışık içinde neler, neler görmiyordu. Altın kırıntıları gibi parlayan

ince tozlar, kaynaşan kanatlı böcekler. O sırada Alinin annesi odaya girmişti. Çocuk sevinçle bağırdı:

—Bak anne, şu ışığın içinde neler var?

Annesi ona şu cevabı verdi:

—Okuma yazma dediğiniz şey işte bu güneş ışığı gibidir. Okumak öğrenenler yeni yeni bilgiler kazanırlar. Okumamışlara gelince, onlar karanlık bir yere kapatılmış adamlara benzerler. Her ne olursa görmezler.

50. GÜZEL SESLİ MÜEZZİN

Rasim akşam yemeğinden sonra oturmuş dersine çalışıyordu. Babası ve amcası pençere önünde çarşı camiinde yatsıyı okuyan müezzini dinliyorlardı. Rasimin babası ve amcası konuşmağa başladılar. Rasim de bir aralık onları dinledi. Amcası diyordu ki:



—Şu bizim çarşı camii müezzini Hayrullah efendinin çok güzel sesi var. Onu dinlemekten çok hoşlanırım.



Rasim her gün mektepten gelirken bu güzel sesli müezzini minarede ezan okurken işi diyor ve pek çok kimselerin durup onu dinlediklerini görüyordu. Rasim kendisini pek merakta düşüren bu müezzinin kim olduğunu öğrenmek için babasından sordu :

—Baba, çarşı camii müezzini Hayrullah efendi kim di? hem

nasıl müezzin olmuştur?

Yavrum, Hayrullah efendi bundan

onbeş sene evvel Melivya (Elmalı) köyünde senin gibi bir küçük çocuk idi. Onu mektep hocası bir kaç defa ezan okumak için köyün alçak minaresine çıkarmıştı. Hayrullah efendi böyle bir kaç defa ezan okuyunca hocası, ondaki sesin güzelliğini anladı. Babasına küçük Hayrullahı medreseye yollamasını söyledi. Hayrullah efendinin babası dindar ve böyle şeylere çok meraklı bir adamdı. Köy mektebini bitirince oğlu Hayrullahı Komotinide Kayalı medresesine yolladı. Bir kaç sene evvel Kayalı medresesinden çıkan Hayrullah efendi hem hafız hem de güzel bir müezzin oldu. Kasabamızın çarşı camiine tutuldu. Böyle cemâatı çok camilerde Hayrullah efendi, gibi güzel sesli hafızların müezzinlik etmesi çok faydelidir.

51. KÜÇÜK BAHÇIVANLAR

Bahçenizdeki toprağa bir kaç tohum dkiniz. Biraz su veriniz. Bir kaç gün sonra kıl gibi ince yeşil otlar çıkar. Bunlar yavaş yavaş büyür. Sonra renkli çi-



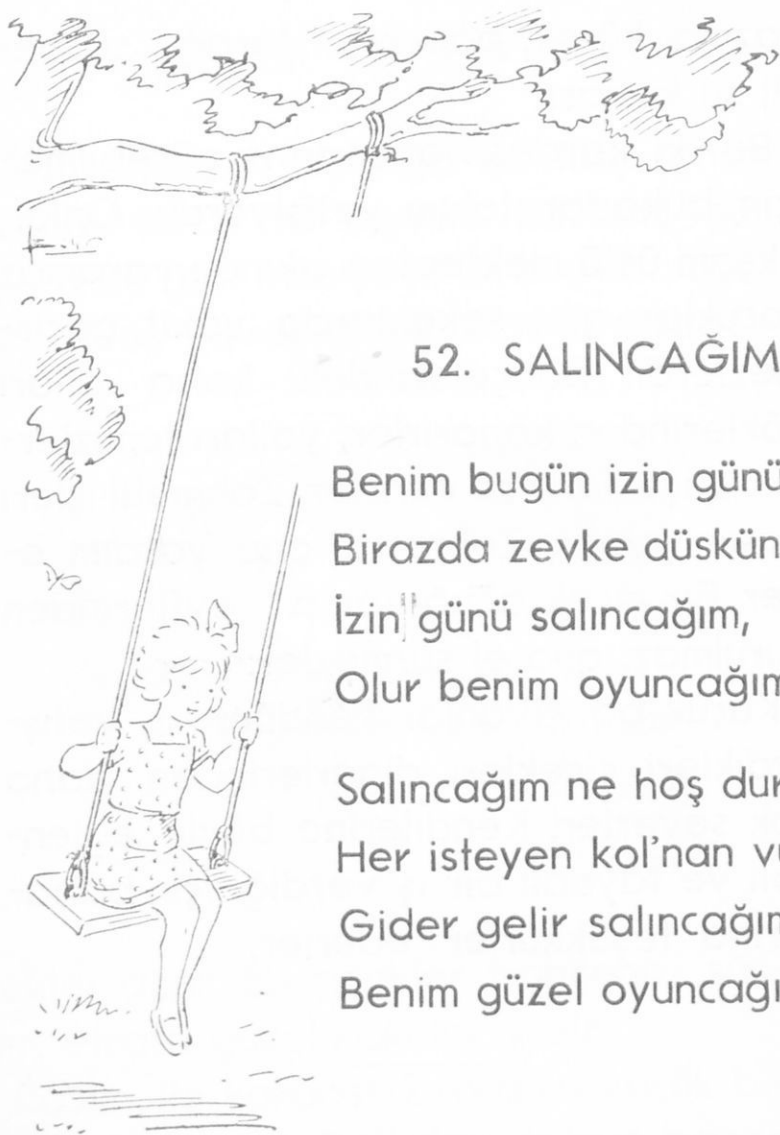
çekler açar. Bu çiçekler bahçenizi süsler, etrafa güzel kokular verir.

Rasim ile kardaşı Zehranın küçük bir bahçeleri vardı. Babaları onlara bahçe âletleri satın aldı. Bir küçük el arabası,

kazma, kürek, bahçivan tıraşı, süzgeçli su kovası.

Bu iki kardeş bahçede iş görebilmek için bu kadar takım yetişiyordu. Onlar, akşam üstü mektepten çıkınca yaramaz çocuklar gibi sokaklarda vakit geçirmezlerdi. Bahçelerindeki kaba otları köklerinden koparırlar, yolları temizlerler. Çiçeklere su verirler. Zahmetli işleri Rasim yapar, Zehra da ona yardım eder. Bir çiçek açtığı zaman keyflerinden durulmaz, ona el sürmezler.

Küçük bahçivanlar kendilerinin yetiştirdikleri çiçekleri diğerlerinden daha çok severler. Kendilerine böyle eğlenceli ve faydalı bir iş verdiği için babalarına teşekkürler ederler.



52. SALINCAĞIM

Benim bugün izin günüm,
Birazda zevke düskünüm
İzin! günü salıncağım,
Olur benim oyuncağım.

Salıncağım ne hoş durur,
Her isteyen kol'nan vurur
Gider gelir salıncağım,
Benim güzel oyuncağım.



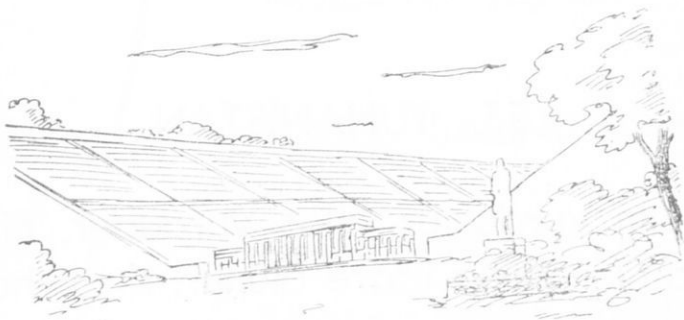
53. YUNANİSTAN

Bizim yurdumuz Ellas yurdudur. Ellas yurdu kırallıkla idare olunur. Kıral hazretleri Atinada oturur. Atina hükümet merkezidir, hükümet başvekili ve diğer nazırlar da Atinada otururlar. Atina çok büyük ve çok güzel bir şehirdir.

Atinanın ortasında büyük bir tepe vardır. Bu tepeye Akropolis derler. Akropoliste eski zamanda yapılmış bir çok ma'betler vardır. Bu ma'betlerin en tanınmışı Partenon ma'bedidir. Bu ma'betleri görmek için başka memleketlerden bir çok seyyahlar gelir.

Atinanın Stadiyonu, dünyanın en güzel

stadionlarından biridir. Atınanın milli bahçesinde çok tanınmıştır. Bu bahçe çok büyük ve içinde her türlü güzel kuşlar, vardır.



54. GARBİ TRAKYA

Garbi Trakya Ellas yurdunun en güzel parçalarından biridir. Biz orada oturuyor ve yaşıyoruz.

Garbi Trakya bizim sevgili memleketimizdir. Memleketimizin her tarafında iyi mahsullar yetişir. En çok tütün ve buğday çıkar. Üzümleri de çok iyi ve boldur.

Garbi Trakyanın merkezi Komotinidir. Komotini büyük bir şehirdir. Ksanti, kaza merkezidir; o da büyük bir şehir olup güzel ve kokulu tütünleriyle tanınmıştır.

Aleksandropolis, deniz kenarında bulunan çok güzel ve yazlık bir şehir dir, orada deniz banyoları vardır.

Yazın yurdumuzun her tarafından oraya gezmeğe giderler.

Herkes vatanını sever. Biz de yaşadığımız sevgili yurdumuzu çok severiz.

55. BAHAR GEZİNTİSİ

Bahar geldi. Kırlarda sanki bayram var. Geçen gün muallimimiz bizi gezmeğe götürdü, yeşil otların üstünde koştuk. Kırlardan çiçekler topladık, içlerinde, beyaz, sarı, kırmızı, mor renklileri de vardı. Hepsi de başka başka biçim-

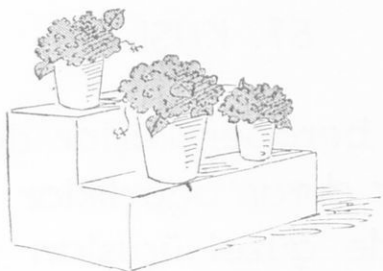
de idi; hepsinin ayrı ayrı kokusu vardı.

Rengini biçimini, kokusunu çok sevdiğim bu çiçekleri, onlardan daha çok sevdiğim anneme götürdüm. Annem sevindi, yemek masasının üstünü, götürdüğüm



çiçeklerle süsledi. Annem bana, varol oğlum! Beni düşündün, bana çiçek getirdin, dedi. Beni sevdi.

Ben annemi çok severim. Her yerde onu düşünürüm.



56. MENEKŞE

Bütüm çiçekler güzeldir,
Benim sevdiğim menekşe.
Yaprak altında gizlenir,
Hiç kapılmaz gösterişe.

Ablamın bir giyeceği,
Gibi dir tatlı, mor rengi,
Çiçeklerin hiç birinde,
Yoktur, kokusunun dengi.

57. KUŞLAR

Baharla beraber kuşlar da geldiler, kışın sessiz duran ağaçlıklar şimdi çivil, civil. Ne de güzel üçuşları var!... Ne



kadar baksam bıkmıyacağım. En çok sakaları seviyorum. Başlarının üzerindeki

kırmızı tüylen ne güzel ne süslü...

Geçen gün babam bir saka kuşu getirmisti. Kafesin içinde güzel güzel ötüyordu. Yalnız arkadaşları, ağaçlarda sevinçli sevinçli uçarken, onu böyle kapalı görmek, bana pek dokundu. Kafesin kapağını açtım ondan sonra içim açıldı. Akçama babama şüyliyeceğim. Bana darılırmı ki?



58. KELEBEK

Oh, ne süslü kelebek,
Üstü mavi al benek.
Aman tutsam şunu ben,
Şimdi uçup gitmeden

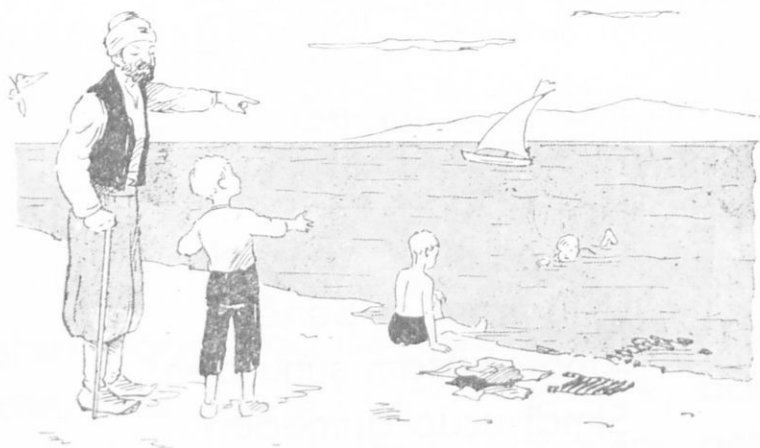
Kelebek durmaz uçar
Havada kanat açar,

Çocuk onu kovalar
En sonunda yakalar.

Tutunca kelebeği,
Solar onun ipeği
Çocuk ağlar boş yere
Giden gelir mi ele?

59. DENİZ

Nuri, cebel köylerinden birinde doğ-



mustu. Köylerinin yakınında bir göl bile
yoktu. Yalnız ufak bir dere, senenin bir

kaç ayında akar, sonra dururdu. Nuri daha küçüktü. Mektebe gitmemişti.

Onun için deniz nedir, bilmiyordu. Babası deniz kıyısındaki şehirlerden birine giderken onu da beraber götürdü. Nuri denize şaşkın - şaşkın bakarak sordu:

— Deniz, deniz diye işittiğim bu mudur ?

— Budur oğlum, işte görduğun bu ucu bucağı görünmiyen suya deniz derler.

Dünyada topraklardan çok deniz vardır. Bazı denizler o kadar büyüktürki; üzerlerinde gemiler günlerce gittikten sonra karaya varabilirler.

60. BAL AVCISI

Uyanmıştım erkenden;
Bahçemizde gezerken
Gördüm bir bal arısı,
Rengi altın sarısı,
Vızıldıyarak uçan

Bu arıya derimki:
Seni öyle sevdimki,
Binbir renkli çiçekler
Senin yolunu bekler.

Koş ey çalışkan arı
Gez, dolaş leylakları.
Hele karanfillerin
Üzerinde çok derin

Bir şevinçle gül, hopla;
Bal avcısı, bal topla.



61. KEDİ VE KIRLANGIÇLAR

Tekir adlı kara ve çevik bir kedim vardı. Bu hayvan kuşlara düşmandı. Daima kuş yuvalarına saldırır, kaptığı yavruları ve kuşları önce bana getirir avcılığını göstermek isterdi. Ona nekadarsertlik göstersem fayda etmiyor. Ve beni dinlemiyordu. Nihayet kuşlardan güzel bir ders aldı:



Bir gün bahçede bir iskemle üstünde uyukliyordum. Tekir de önümde yatıyordu. Birden bire keskin bir sesle uykudan uyandım. Gözlerimi açtım. Yukarıdan aşağı bir sürü kırlangıcın ok gibi indiğini ve acı acı ötüşerek Tekirin üstüne kanatlarını vurduklarını gör-



düm. Tekir pençelerini kaldırarak sağa, sola, önüne, arkaya atlıyor, fakat onlara bir şey yapamıyordu. Buhal bir kaç dakika sürdü; nihayet Tekir kaçmağa başladı. Kırlangıçlar onu evden içeriye girinciye kadar bırakmadılar. Tekir korkusundan karyolanın altına gizlenmişti kuşların bu hücumu onu oslandırmış olmalı ki:...

Bundan sonra farelerden başka hiç bir şey avlamadı

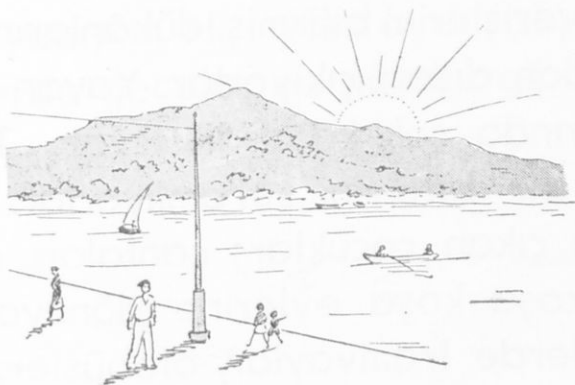
62. KÜNEŞ BABA

Sırtında kızıl aba,
Sevgili güneş baba
Yakmış gökte ocağı;
Ateş dolu kucağı.

Hiç durmadan çalışır,
Ocağa ateş taşır.
Bizi yaşatan odur,
Onsus varlık yoktur.

Başacağı olduran kim?
Buğdayı dolduran kim?
Virmezse bize sıcak
Bizi kim ısıdacak ?

Günü aydınlatan sen,
Bize ışık virmezsen
Karanlıkta kalırız ;
Biz sensiz bunalırız.



63. ΣΗΗİR



Düz, geniş cadde-
ler. İki yanlarında
koca koca evler,
büyük dükkânların
camekânlarında tür-
lü türlü eşya. Kadın-
lar, erkekler, çocuk-
lar bunların önünde
durmuşlar bakıyorlar. Alıcıların bir takı-
mı alış verişlerini bitirmiş, dükkânların ka-
pılarından dışarı çıkıyorlar. Yayan kal-
dırımlarında çok kalabalık var. Tanı-
şanlar bir birlerini selâmlıyorlar. Dü-
kândan çıkan çocuklar; çantaları elle-
rinde, koşa koşa evlerine dönüyorlar.
Caddelerde tramvaylar, otobüsler, ka-
myonlar koşuyor. Karşıdan karşıya geç-
mek çok korkulu. Tramvayı çanları, o-
tomobil ve otobüslerin boruları yolcula-
rın sesinden daha çok, daha gürültülü.

Βüyük meydanlıklarda bahçeler, heykeller var. Küçük çocukların bir takımı bahçede, ağaçların altında oynuyorlar, çok küçükler arabaların içinde tatlı tatlı uyuyorlar. Anneleri, dadıları onların yanlarında bekliyor.

Yollar, meydanlıklar, bahçeler durak yerleri hıncahınç dolu. Gürültüsüz bir yer bulmak güç. Sinemalar, tiyatrolar dolup boşalıyor.

Güneş batınca büyük elektirik lâmbaları yanıyor. Her yanı aydınlatıyor. Şehirlerde geceler de gündüz gibidir.



64. YURT, İŞ, AİLE

Akşam üstü güneş battıktan sonra etrafta hafif bir aydınlık kalır, yavaş yavaş hava kararır, gündüzün gürültüleri duyulmaz olur, kırlarda otlayan hayvanlar, ağaçlarında kuşlar ağaçların dallarında uykuya dalar.

Gündüzün vızıldayan binlerce böcek otların aralarına sokulur. Çıfçı, işçi evlerine gider.

Ev kadınları sofralarını kurar. Herkes yemeğini yer. Ana, baba, oğul odalarında toplanır; Sonra hepsi yatıp uyur.

Sabah olunca yine kalkarlar, işlerinin başına koşarlar. Akşama kadar çalışırlar. Bu çalışmalar kimin içindir? Bunlar hep yurt için, aile içindir. Yalnız tembel ve fena adamların vatanlarına ve ailelerine faydaları olamaz.

65. DİNLEMEZLİĞİN CEZASI

Bir vakit güzel bir tavşan yavrusu vardı. Annesiyle birlikte havuç ve lahana tarlasına yakın bir deliğin içinde yaşıyordu.

— Annesi bir gün ona :

— Yavrum sakın kendi kendine tarla-



ya girme, bağçivanın elinden kurtulamazsın, demişti.

Küçük tavşan annesinin sözünü dinlemedi. Bir gün bahçıvan bağçede üstü kum döşeli bir yoldan geçiyordu. Tavşan

yavrusu onun ayak seslerini duymadı. Duvarın deliğinden tarlaya geçti. Havuçların ve lâhanaların arasına girdi. İştihâ ile yaprakları yemeğe başladı. Okadar yediki karnı şişti.

Bahçivanın ayak sesini işidir işitmez deliğe doğru kaçtı. İçeri girmek istedi, fakat şişkinliğinden deliğe sığmadı. Bütün kuvvetile delikten girmeğe çalıştı, sıkışıp kalacağından korkarak geri çekildi.

Nihayet son bir gayretle deliğe başını soktu, bu defa geçebildi; lâkin vücūdünün tüyleri yolundu.

Böylece söz dinlememezliğin cezasını çekti.

66. ΒΑΗÇİΒΑΝΙΝ ΚÖΠΕĞİ

Bir bahçivan, bodrumda sakladığı havuçların azalmakta olduğunu anladı. Bir gün eline bir sopa alarak bunları çalan kimseyi yakalamak için kapının arkasına saklandı. Bu adamın güzel bir köpeği vardı.

Bu köpeğin, etrafına bakınarak ve duvarlara sürtünerek bodruma girdiğini gördü. Köpek ağzında bir havuç olduğu halde bodrumdan çıkıp ahıra girdi. Bahçivan da arkasından koştu, merakla ahırın küçük pençeresinden içeri baktı. Köpek ahırda bulunan hasta



ve beyaz bir ata yaklaştı. Ağzındaki havucu yemliğin içine bıraktı, tekrar bodruma gitti bir havuç daha getirdi. Üçüncü defa yine bodruma gitti. Her havuç getirişinde sevinçle kuyruğunu oynatıyordu. Bahçivan onu sevdi, okşadı, kendikendine :

«Başkalarını düşünenler mükâfatlandırılır», diyerek ona daha iyi bakmağa başladı.

67. FERİT MEKTUP YAZIYOR

Ferit, bir gün eline bir kâğıt kalem almış, derin derin düşünüyordu. Ablası yanına yaklaştı :

—Ne yapıyorsun orada Ferit ? dedi.

Ferit ağlıyacak gibi bir sesle :

—Siz her gün babama mektup yazıyorsunuz. Ben de bir mektup yazayım,

dedim; bir türlü yazamadım, dedi. Ablası gülerek onun saçlarını okşadı:

—Babamıza söyleyecek hiç bir sözün yokmu?

—Var. Babamı çok göreceğim geldi.

—Babamız gideli o kadar çokmu oldu ya?

—Bir ayı geçti. Artık gelsin.

—Daha başka bir söyleyeceğin yokmu?

—Var. Gelirken bana Atinadan bir bisiklet getirsin.

—Simdi bana söylediklerini yaz bakayım...

İşte Feridin babasına yazdığı mektup:
«Sevgili babacığım!

Seni çok göreceğim geldi. Sen Atinaya gideli bir ayı geçti. Artık gel. Gelirken oradan bana küçük bir bisiklet getir.

Ellerinden operim.

Ferit»



İÇİNDEKİLER

1. Sabah şerifler hayır olsun çocuklar	sayfe 5
2. Aliyenin kitabı	» 7
3. Yolunmuş güller	» 8
4. Nihat mektebe gidiyor	» 9
5. Okumanın eyiliği	» 11
6. Eşek	» 13
7. Su	» 14
8. Su	» 15
9. Deden	» 16
10. Yıkanmak	» 17
11. Merdiven	» 18
12. Bilmeceleler	» 20
13. Aslan ile sıçan	» 21
14. Ekmek	» 23

15. Buğday masalı	sayfe	24
16. Sorgular	»	26
17. Ayşenin temizliği	»	27
18. Bir at nalının kıymeti	»	28
19. Horoz ile köpek ve tilki	»	30
20. Yıldızlar	»	31
21. Kardeş sevgisi	»	33
22. Hediye	»	34
23. Şeker bayramı	»	36
24. Gürbüz Eşref	»	37
25. Azaları temiz tutmalı	»	39
26. Kışa hazırlık	»	40
27. Kış düşünceleri	»	43
28. Kumbara	»	44
29. Neler ile aydınlanıyoruz	»	45
30. Düdük	»	47
31. Saatım	»	48
32. Kurt ile köpek	»	49
33. Yangın	»	51
34. Kırık at	»	53
35. Muallimlik oyunu	»	55

36. Eyilik	sayfe	56
37. Tiseas (Eski Yunan hikâyesi)	»	58
38. Yavru kuşlar	»	60
39. Küçük Alinin adamları	»	62
40. Oyun	»	64
41. İki surat	»	66
42. Sabah	»	68
43. Serçeler ve sabah	»	69
44. Oyuna davet	»	70
45. İraklis (Eski Yunan hikâyesi)	»	71
46. Mart	»	73
47. İlk yaz ve çocuklar	»	75
48. İpek ev	»	76
49. Çocuk ile güneş	»	78
50. Güzel sesli müezzin	»	79
51. Küçük bahçıvanlar	»	82
52. Salıncağım	»	84
53. Yunanistan	»	85
54. Garbi Trakya	»	86
55. Bahar gezintisi	»	87
56. Menekçe	»	89

57. Kuşlar	sayfa	90
58. Kelebek	»	91
59. Deniz	»	92
60. Bal avcısı	»	93
61. Kedi ve kırlangıçlar	»	95
62. Küneş baba	»	96
63. Şehir	»	98
64. Yurt, iş, aile	»	100
65. Dinlemezliğin cezası	»	101
66. Bahçivanın köpeği	»	103
67. Ferit mektup yazıyor	»	104

Bu kitabın içindeki resimler
ressam A. Vottis tarafından yapılmıştır.

Άνάδοχος έκτυπώσεως

Τυπογραφικά καταστήματα Ι. ΓΚΟΥΦΑ. Περικλέους 25 - Πυθέου 88



0020644182

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

